

การจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานของ
ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ที่ประสบความสำเร็จเพื่อการศึกษาพัฒนาและ
แลกเปลี่ยนความรู้ (Best Practice)

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบัว จังหวัดน่าน

**การจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ
ที่ประสบความสำเร็จเพื่อการศึกษาพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ (Best Practice)**

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบัว จังหวัดน่าน

*****

๑. เรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์   การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากน้ำเน่าเสียซึมจากโรงคอง

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ   ๙ เดือน ๑๑ วัน

-วัน เดือน ปี ที่รับเรื่อง วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

-วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการเสร็จ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

๓. รายละเอียดของเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์

-**สภาพปัญหา** : ผู้ร้อง นายละเด่น ไชโย ได้ร้องโรงคองของบริษัทเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด ปล่องน้ำเน่าเสียจากโรงคอง ผักกาดไหลซึมมาตามลำห้วย ลำเหมืองและซึมตามพื้นดินมานานกว่าสิบปีทำให้ไม่สามารถทำนาปลูกข้าวหรือปลูกพืชผลทางการเกษตรและเลี้ยงปลาในบ่อได้ เนื่องจากดินและน้ำปนเปื้อนสารเคมีทำให้ขาดรายได้ ผู้ร้องได้เคยไปขอความช่วยเหลือจากบริษัท และร้องไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ แต่การดำเนินการไม่คืบหน้าไม่สามารถหาข้อยุติได้

-**สถานที่เกิดเหตุ** บ้านใหม่ชัยเจริญ หมู่ที่ ๘ ตำบลสถาน อำเภอบัว จังหวัดน่าน

-**ชื่อผู้ร้อง** นายละเด่น ไชโย บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลสถาน อำเภอบัว จังหวัดน่าน

-**ชื่อผู้ถูกร้อง** บริษัทเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด บ้านเลขที่ ๘๙ หมู่ที่ ๘ ตำบลสถาน อำเภอบัว จังหวัดน่าน

๔. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่ง(คสช.)ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม

(๖) กฎกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยใกล้ใกล้และประนอนมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓

(๗) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

(๘) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(๙) คำสั่งจังหวัดน่าน ที่ ๑๘๔๔๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหาและผลสำเร็จ :

๕.๑ เดิมผู้ร้องได้ร้องไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน (อบต.สถาน) วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ การดำเนินการการแก้ไขปัญหาไม่มีความคืบหน้าในการช่วยเหลือผู้ร้องและไม่สามารถหาข้อยุติได้ นายอำเภอบัวจึงให้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ ดังนี้

-กรมโรงงานอุตสาหกรรมตรวจ วัด วิเคราะห์ทดสอบ น้ำแหล่งน้ำบริเวณโรงงานเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด รับรองผลตัวอย่างน้ำ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

/-สำนักงาน.....

-สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน กลุ่มวิเคราะห์ดิน

-บันทึกการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ/เรื่องร้องเรียน จากนักวิชาการสิ่งแวดล้อม กรมควบคุม มลพิษ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ (รับรองว่าไม่มีการปล่อยน้ำทิ้ง)

-บันทึกการตรวจสอบของเจ้าพนักงานตรวจโรงงานลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ (รับรองไม่มีการปล่อยน้ำลงสู่คลองสาธารณะแต่อย่างใด)

-แบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงาน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

๕.๒ ผู้ร้องได้มาร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัวได้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายปกครองอำเภอปัว ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน สำนักงานสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปัว องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ตำบลสถาน ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ผู้แทนบริษัทเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่และร่วมประชุม(ครั้งที่ ๑) ในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน โดยมอบหมายเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสถานบันทึกรายงานการประชุม จากการตรวจสอบพื้นที่ที่ร้องเรียนปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องได้รับผลกระทบจากโรงดองของบริษัท ไม่สามารถเพาะปลูกพืชผลการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าวได้จริง ผู้ร้องได้เรียกร้องค่าเสียหายจากที่ไม่ได้ทำนาปลูกพืชผลการเกษตรและค่าเลี้ยงปลาได้เป็นเวลา ๙ ปี เป็นค่าชดเชยและค่าปรับถมดินเป็นเงิน ๓๘๗,๑๐๐ บาท ที่ประชุมได้ต่อรองให้เหลือ ๗๕,๗๐๐ บาท เมื่อนำข้อสรุปที่ประชุมไปเสนอผู้แทนบริษัทฯ (นางพัชรี เขตประพันธ์) ไม่ยอมรับที่จะชดเชยให้ ไม่ยอมรับว่าได้ปล่อยน้ำเน่าเสียลงลำห้วยเพราะจะทำให้บริษัทเสียชื่อเสียงเนื่องจากบริษัทผลิตเพื่อส่งออกต่างประเทศ หากถูกกล่าวหาปล่อยน้ำเน่าเสียจะขัดต่อหลักธรรมาภิบาล ยืนยันว่าโรงงานไม่ได้ปล่อยน้ำเน่าเสียโดยอ้างเอกสารหลักฐานทางวิชาการของหน่วยที่เกี่ยวข้องรับรองให้

๕.๓ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว พิจารณาแล้วเห็นว่าหากมีการฟ้องร้องในชั้นศาลจะต้องใช้เวลาในการต่อสู้คดี ผู้ร้องจะสู้บริษัทใหญ่ได้หรือไม่ เมื่อตรวจสอบจากรายงานทางวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้ระบุว่าโรงงานปล่อยน้ำเน่าเสีย หากบริษัทชนะก็เท่ากับรับรองความถูกต้องและสร้างความชอบธรรมให้กับบริษัทตลอดไป ผู้ร้องซึ่งเป็นชาวบ้านก็จะไม่ได้รับความช่วยเหลือเยียวยาใดๆ ผู้ร้องมีเพียงรายเดียวที่ได้รับเดือดร้อนจริงและมีความประสงค์จะเรียกร้องค่าเสียหายเท่านั้น นายอำเภอปัว (นายชนาธิป เสมแย้ม) ได้ให้หลักคิดว่าผู้ร้องที่ได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะหลายคนหรือคนๆ เดียวเมื่อได้รับความเดือดร้อนต้องได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก็เป็นที่ยุติ มิเช่นนั้นศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัวจะเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้อย่างไร ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัวต้องเป็นที่พึ่งหลักให้กับประชาชน ดังนั้นศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว จึงได้แจ้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้องคือผู้แทนบริษัทเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด ไปพบนายอำเภอปัว เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา(ครั้งที่ ๒) ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ที่ว่าการอำเภอปัว เมื่อถึงวันนัดผู้แทนบริษัทได้ไปแจ้งขอเลื่อนนัดไปเป็นเดือนมีนาคม ๒๕๖๑

๕.๔ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว ได้มีหนังสือแจ้งบริษัทให้มอบหมายผู้มีอำนาจตัดสินใจไปพบนายอำเภอปัว พร้อมผู้ร้อง(ครั้งที่ ๓) ในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ที่ว่าการอำเภอปัว ในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ ทั้งสองฝ่ายไปพบเจ้าหน้าที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว เจ้าหน้าที่ได้สอบถามทั้งสองฝ่ายว่ามีความประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งหรือไม่ และได้ชี้แจงขั้นตอนเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งให้ทราบ ทั้งสองฝ่ายยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง จึงให้เลือกผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละคน และดำเนินกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ การเจรจาผู้ร้องได้เรียกร้องเงินชดเชยค่าเสียหายที่ไม่ได้ทำนา ๙ ปี เป็นเงิน ๑๓๒,๗๐๐ บาท พร้อมให้บริษัทปรับถมพื้นที่นาให้สูงขึ้นกว่าระดับคลองชลประทานเพื่อปลูกพืชอื่นๆทดแทน /ซึ่งเป็นแก้ไข.....

ซึ่งเป็นแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน ผู้แทนบริษัทเลฟโก้ฟูดส์ จำกัด โดยนางพัชรี เขตประพันธ์ ผู้จัดการ ยินยอมชดใช้ให้ผู้ร้อง จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท รวมค่าปรับถมดิน ผู้ร้องไม่ยินยอมแต่ได้ยอมลดให้เหลือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมค่าปรับถมที่ดิน ด้วย ผู้แทนบริษัทต่อรองขอชดใช้จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากตนสามารถตัดสินใจได้ หากจำนวนเงินหนึ่งแสน บาทขึ้นต้องนำเข้าคณะกรรมการบริษัทเกรงว่าจะล่าช้าเกินเวลาปรับถมดินเพาะปลูก ผู้ร้องยินยอมในจำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) รวมค่าปรับถมดินด้วยความพึงพอใจ เป็นที่ยุติเรื่อง

๕.๕ ก่อนที่จะเจรจาไกล่เกลี่ย ได้ชี้แจงกับผู้แทนบริษัทว่าผู้ร้องมีเพียงรายเดียวได้รับผลกระทบจากโรงคองของบริษัทจริงซึ่งได้ร้องขอความเป็นธรรมขอความช่วยเหลือกับบริษัทมา ๙ ปี โดยที่บริษัทไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแต่ประการใด ผู้ร้องเพียงเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งเท่านั้น บริษัทจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ถึงแม้บริษัทจะไม่ได้ปล่อยน้ำเสียโดยตรง แต่ความเป็นจริงจากการตรวจสอบผู้ร้องได้ผลกระทบจริง เนื่องจากโรงคองตั้งอยู่บนที่สูงและก่อสร้างมานานระบบบำบัดน้ำเสียก็สร้างเพิ่มเติมหลังจากก่อสร้างโรงคองมา ๖ ปี โดยธรรมชาติน้ำย้อมไหลจากที่สูงสู่ที่ต่ำเมื่อเกิดฝนตกเกิดการชะล้างเอาสารปนเปื้อนไหลซึมสู่ที่ต่ำ ที่นาของผู้ร้องอยู่ในจุดที่ลำห้วยไหลผ่านพอดี หากมีการช่วยเหลือให้ปรับปรุงพื้นที่นาให้สูงขึ้นกว่าระดับลำห้วยก็จะเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนถาวรผู้ร้องอาจจะปลูกพืชผัก ขายส่งโรงคองก็ได้

๕.๖ โรงคองของบริษัทตั้งอยู่ในชุมชนตำบลหมุ่มบ้าน ได้รับประโยชน์จากชุมชนมานานเมื่อเกิดปัญหาที่มีผลกระทบจากโรงคองก็ควรจะให้ความช่วยเหลือเยียวยา หากท่านปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนก็จะคุ้มครองท่าน หากท่านจะเอาชนะด้านกฎหมายท่านจะอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างไร การเจรจาจึงเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถยุติได้ด้วย ความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย

๖. เทคนิคและกลวิธีการแก้ไขปัญหา

(๑) ใช้กระบวนการชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กม. ในพื้นที่ร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่และร่วมประชุม เนื่องจากโรงคองของบริษัทกับชุมชนมีผลประโยชน์เกื้อกูลกันอยู่ (เช่น เมื่อเกิดปัญหาบริษัทไม่รับผิดชอบต่อราษฎรในตำบลฯ อาจเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนที่ไม่ต้องส่งโรงงาน)

(๒) เมื่อกระบวนการต่างๆ ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ร้องได้ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัวจึงนำเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอปัว
- (๒) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน/สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปัว
- (๓) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน
- (๔) สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน
- (๕) สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดน่าน
- (๖) องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน
- (๗) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลสถาน

๘. ประโยชน์ที่ได้รับ

- (๑) สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรได้อย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง เป็นที่ยุติเรื่องด้วยความพึงพอใจของผู้ร้อง/ผู้ถูกร้องทั้งสองฝ่าย
- (๒) ประหยัดค่าใช้จ่ายเงินในการต่อสู้คดีในชั้นศาล
- (๓) ผู้ร้องและและผู้ถูกร้องกลับมาปฏิบัติสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นผลให้สังคมสงบสุขอย่างยั่งยืน

/๙. ปัญหาและอุปสรรค.....

๙. ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไข้ปัญหา

- (๑) อำเภอมไม่มีอำนาจกำกับดูแลโรงงาน หน่วยงานรับผิดชอบคือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งไม่มีหน่วยงานในระดับอำเภอ
- (๒) การตรวจสอบของแต่ละหน่วยงานเป็นค่าทางวิชาการ ชาวบ้านไม่เข้าใจ ไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาได้ (เหมือนกับรับรองความถูกต้องของโรงงาน)

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ไม่มี

๑๑. ภาพถ่ายประกอบผลการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอป่า
ที่ประสบความสำเร็จเพื่อการศึกษาพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ (Best Practice)

.....

กรณีเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ การแก้ไขปัญหามลกระทบจากน้ำเน่าเสียซึมจากโรงดอง

หมู่ที่ ๘ ตำบลสถาน อำเภอป่า จังหวัดน่าน

๑๑. ภาพถ่ายประกอบผลการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอป่า
ที่ประสบความสำเร็จเพื่อการศึกษาพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ (Best Practice)

.....

กรณีเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ การแก้ไขปัญหาลักษณะทาบจากน้ำเน่าเสียซึมจากโรงดอง

หมู่ที่ ๘ ตำบลสถาน อำเภอป่า จังหวัดน่าน

